



Kwaliteitsbeoordeling MER i.k.v. het projectbesluit voor het complex project ‘Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen (ECA)’ – deelproject ‘Westelijke Ontsluiting van de Waaslandhaven (WOW)’

Dossiernummer: CP-11

1. Inleiding

De Westelijke Ontsluiting van de Waaslandhaven (kortweg WOW) moet een multimodale ontsluiting op het hoofdverkeersnet realiseren. Het project heeft als doel een vlotte ontsluiting voor vrachtwagenverkeer van de havenactiviteiten in de omgeving te garanderen, de spoorontsluiting voor de bestaande containerterminals en bedrijven in dit deel van de haven te realiseren of optimaliseren, het vervolledigen van gewenste fietsverbindingen in de routenetwerken van de haven en het voorzien van een kwalitatief bufferlandschap tussen haven en polder, inclusief herbestemming van Putten Weiden tot natuurgebied. De ontsluitingsweg loopt van aan het knooppunt Deurganckdok-West tot aan een nieuw te bouwen complex Watermolen, ten oosten van Verrebroek-centrum. Om de doelstellingen van het complex project te kunnen realiseren, zijn enkele bestemmingswijzigingen noodzakelijk.

Initiatiefnemers van het complex project zijn de Vlaamse Overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Havenbedrijf Antwerpen en de Maatschappij Linkerscheldeover.

Het Team Omgevingseffecten ontving het definitief MER i.h.k.v. het projectbesluit voor de eerste maal op 23 mei 2025 (versie 3.0-Y, 23 mei 2025). Deze versie werd goedgekeurd op 4 juni 2025. Nadien werd het MER, inclusief passende beoordeling en verscherpte natuurtoets aangepast, zodat de impact t.a.v. verzuring en vermessing rekening houdt met de meest recente wetenschappelijke inzichten (nieuwe kritische depositiewaarden – KWD's). Een aangepast MER (versie 4.0-Y, 30 juni 2025), inclusief passende beoordeling en verscherpte natuurtoets werd ontvangen op 2 juli 2025.

Volgens artikel 25 van het decreet Complexe Projecten¹ moet de dienst, bevoegd voor milieueffectrapportage, de kwaliteit van het (ontwerp van) MER beoordelen, en toetsen aan

- de beslissing zoals vermeld in artikel 18 §3 van het decreet (beslissing van 22 oktober 2020),
- de inhoudsvereisten vermeld in artikel 20, eerste lid van het decreet (artikel 4.2.8 §1 bis en artikel 4.3.7 van het DABM²),

¹ Decreet betreffende complexe projecten van 25 april 2014

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk gewijzigd

Voorafgaand aan het vaststellen van het projectbesluit beslist de dienst, bevoegd voor milieueffectrapportage over de goed- of afkeuring van het MER. Cfr art 38 van het besluit Complexe Projecten³ wordt rekening gehouden met

- de uitgebrachte adviezen
- de tijdens het openbaar onderzoek ontvangen opmerkingen van het publiek
- indien van toepassing, het resultaat van de grensoverschrijdende raadpleging.

2. Inhoudelijke toetsing van het MER

Tijdens de uitwerkingsfase heeft het Team Omgevingseffecten ingestaan voor een tussentijdse kwaliteitsbewaking van het onderzoek naar mogelijke milieueffecten.

2.1 Toetsing aan de beslissing cfr artikel 18 §3 van het decreet complexe projecten

De dienst bevoegd voor milieueffectrapportage (intussen Team Omgevingseffecten) heeft krachtens artikel 18 §3 van het decreet beslissingen genomen over de reikwijdte en het detailleringsniveau van de informatie die in het MER moet worden opgenomen, i.c. de (scopings)beslissing van 22 oktober 2020. Het Team Omgevingseffecten stelt bij deze vast dat het MER voldoet aan deze beslissing.

In het MER zijn de volgende situaties beschreven, zijnde

- (1) de bestaande/huidige situatie,
- (2) een 'referentiesituatie korte termijn' welke vertrekt van de bestaande situatie en aangevuld wordt met de geplande aanpassingen aan de bufferdijk die voorafgaand aan de realisatie van de WOW zullen vergund en gerealiseerd worden, en
- (3) een 'referentiesituatie 2030' welke een situatie in 2030 inhoudt waarbij naast autonome en beleidsgestuurde ontwikkelingen ook enkele infrastructurele werken in nabije omgeving zijn gerealiseerd.

De effectinschatting en -beoordeling voor de geplande situatie op korte termijn werd vervolgens uitgevoerd t.o.v. de 'referentiesituatie korte termijn'; voor de geplande situatie in 2030 werd vergeleken met de 'referentiesituatie 2030'.

Bijkomend werd een toets uitgevoerd t.a.v. het ontwikkelingsscenario CCL 2030 (toekomstig scenario waarbij projectonderdeel CCL eveneens is gerealiseerd, met als uitgangspunt een volledige invulling en ingebruikname van de bijkomende containercapaciteit en logistiek/industriële terreinen in 2030).

De herbestemmingen naar infrastructuur (en overdruk werfzone) werden tot op projectniveau onderzocht. Gezien het project nauw aansluit bij die herbestemming en bijhorende stedenbouwkundige voorschriften, volstond het onderzoek op projectniveau om ook een correct beeld te hebben van de effecten op planniveau. De herbestemmingen naar natuurgebied en de overdrukken 'bufferlandschap' en 'afstandsbuffer' werden onderzocht op planniveau waar relevant geacht.

³ Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

De geluidsimpact van weg- en spoorverkeer wordt niet meer getoetst aan de gedifferentieerde referentiewaarden (zoals opgenomen in de PON), maar aan de waarden uit de recente oriëntatiegrafiek (zoals opgenomen in de MER-fiche geluid), en dit op vraag van het Team Omgevingseffecten.

Het beoordelingskader voor de wijziging aan luchtcomponenten werd na de beslissing van 22 oktober 2020 aangepast in het richtlijnsysteem lucht, en bijgevolg ook meteen aangepast en toegepast in het voorliggend MER.

2.2 Toetsing aan de inhoudsvereisten cfr art 20, eerste lid van het decreet complexe projecten

Het MER bevat de volgens het DABM vereiste gegevens.

In het bijzonder wordt bij deze kwaliteitsbeoordeling rekening gehouden met volgende overwegingen:

Tijdens het voorbereidend studiewerk in aanloop naar de fase van de projectonderzoeksnota (PON), werden, binnen de (indicatief) vastgelegde grenslijn, diverse mogelijke inrichtingen voor de nieuwe weg, inclusief fietsverbindingen en ongelijkvloerse kruisingen, onderzocht en afgetoetst aan de vooropgestelde doelstellingen en functionele eisen. Het resultaat van de scoping naar redelijkheid i.f.v. opname in het geïntegreerd onderzoek, waaronder het MER, kan teruggevonden worden in de geactualiseerde PON. Een overzicht van deze analyse is eveneens terug te vinden in §5 van het MER.

2.3 Toetsing aan de ontvangen adviezen en opmerkingen van het publiek

Het **voorontwerp van projectbesluit** werd formeel ter advies voorgelegd aan verschillende instanties in de periode juli-september 2023. De initiatiefnemers hebben vervolgens een **antwoordennota** opgemaakt met daarin een overzicht van de adviesronde, de ontvangen adviezen, de antwoorden hierop en een overzicht van de aanpassingen aan het voorontwerp projectbesluit en onderzoeksrapporten die daaruit voortvloeiden. De aandachtspunten werden vervolgens verwerkt in het ontwerp van projectbesluit in de zin van artikel 23 van het decreet complexe projecten.

Het **ontwerp van projectbesluit** werd (samen met o.a. het MER) onderworpen aan een openbaar onderzoek van 15 april tot en met 13 juni 2024. In totaal werden er 41 opmerkingen of bezwaren ontvangen. De initiatiefnemers hebben ook hier een **antwoordennota** opgemaakt met daarin een overzicht van het openbaar onderzoek, de ontvangen opmerkingen en bezwaren (geordend per categorie), de antwoorden hierop en een overzicht van de aanpassingen aan het ontwerp van projectbesluit en onderzoeksrapporten die daaruit voortvloeiden, i.e. de doorwerking naar het definitief projectbesluit toe.

Naar aanleiding van dit openbaar onderzoek, en de verwerking hiervan in de antwoordennota, werden een aantal wijzigingen in het MER aangebracht. De voornaamste aanpassingen worden hieronder opgesomd:

- Beschrijving project:
 - o een aanpassing van het projectvoornemen thv de Middenstraat. Er wordt geen volledige afschaffing meer beoogd, het noordelijk deel blijft toegankelijk voor

- landbouwverkeer en fietsverkeer, een gedeeltelijke versmalling Oud Arenberg (deel ten westen van de Middenstraat);
 - uitbreiding van de projectcontour inzake de verbreding van de Dreefstraat.
- Alternatieven:
 - toevoeging van de inzichten uit de PON betreffende de mogelijke inrichtingsvarianten voor de bufferdijk. Daarbij werd eveneens een berekening van de CO2 equivalenten voorzien;
 - toevoeging van een inrichtingsvariant Middenstraat met beperkte openstelling voor landbouwverkeer;
 - toevoeging van een inrichtingsvariant voor de fietsverbinding tussen Kieldrecht en complex Hogendijk, met een scoping naar voorkeursontwerp;
 - punctuele aanpassingen in verband met de impact in Kieldrecht.
- Discipline geluid:
 - actualisering van de strategische geluidsbelastingskaarten van Port of Antwerp-Bruges met versie 2021;
 - toevoeging van verschillende geplande situaties (korte termijn en 2030) met enerzijds een tussenfase (met bermhoogte 11 meter Spaans Fort) en anderzijds de eindfase (met bermhoogte 18m Spaans Fort);
 - toevoeging evaluatie variant spoorbundel Verrebroek West uit het ontwikkelingsscenario 2030
- Discipline water: verduidelijking van impact oppervlaktewaterkwaliteit door lozing bemalingswater tijdens aanlegfase.
- Discipline biodiversiteit:
 - verduidelijking impact op vleermuizen;
 - aanvulling maatregel om impact door verstoring te milderen tijdens de aanleg ter hoogte van het Spaans Fort;
 - aanvulling beoordeling impact door verstoring van het functioneel fietspad ter hoogte van Putten Weiden en het pad naar Polderheuvel;
 - aanvulling met berekening impactscore;
 - aanpassing passende beoordeling.
- Discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie: aanvulling beoordeling impact ingevolge het kappen van de huidig aanwezige bomen (milderende maatregel vanuit discipline biodiversiteit) op de Drijdijk.
- Discipline mens-gezondheid:
 - aanvulling met meest recent beschikbare kaarten jaargemiddelde luchtkwaliteit 2023 (NO2 en PM2,5);
 - aanvulling met een doorkijk naar een beoordeling ten aanzien van de recente GAW's voor NO2 en PM2,5. De nieuwe GAW's en aanpassing nieuwe beoordelingsmethodiek werden pas in 2024 ter beschikking gesteld in het richtlijnsysteem mens-gezondheid. Gezien er nergens een bijdrage van > 10% van de nieuwe GAW's werd berekend, kan inderdaad gesteld worden dat de eindbeoordelingen o.b.v. de oudere methodiek kunnen behouden blijven.

Het Agentschap Natuur en Bos leverde op 28 mei 2025 een gunstig advies op de aangepaste effectanalyses en conclusies in de passende beoordeling in het eerste finale MER. Om rekening te houden met de meest recente wetenschappelijke inzichten inzake impact door verzuring en vermessing zijn de berekeningen en effectinschattingen nadien opnieuw gemaakt, de conclusies

ten aanzien van de effecten veranderden echter niet. Het advies van het Agentschap Natuur en Bos dd. 04/07/2025 bevestigt dat de aanpassingen aan de KDW's niet leiden tot een andere beoordeling. De passende beoordeling werd opnieuw gunstig beoordeeld.

3. Besluit kwaliteitsbeoordeling

Op basis van bovenstaande toetsing beoordeelt het Team Omgevingseffecten de kwaliteit van het MER (versie 4.0-Y, 30 juni 2025) i.k.v. het projectbesluit voor het complex project "Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen (ECA)' – deelproject 'Westelijke ontsluiting van de Waaslandhaven (WOW)" als voldoende, en wordt het bijgevolg goedgekeurd.

Digitaal getekend door

Isabel Jacobs

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)